

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Emptio alieno nomine, num. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Fagundez sententia mihi arrideret; nisi unum regulariter obstaret; si enim dominus scivisset, te gratis non serviturum, certe elegisset famulum ordinarium, vel amicum, qui sine pretio laborem suscepisset, & quidem illum facile in tanta amicorum frequentia inventisset. Quoniam ergo tu dominum, simulando gratis servire, decepisti, illum indemnem reddere debes, nihil corradendo, ut alibi per aliam occasionem fuisus dixi e. Solum igitur aliquid labori impenso proportionatum sumere posses, quando alius forte inveniendus non fuisset à domino, qui gratis servivisset, vel quando dominus facile advertere poterat, te servientem non gratis servire, ut si esses multum pauper, & non vulgarem laborem suscepisses, vel hoc officio vendendi te sustentare soleas; tunc enim presumitur dominus mercedem servienti nolle denegare: & quidem quando pretium dominus determinat, & nihil se explicans, dat rem vendendam proxenetis ex officio, nec mercedem pro ipsorum labore solvit, semper intelligitur excessum supra determinatum pretium ipsis pro sua mercede relinquere. Sed hi similesque caveant, ne volendo carius vendere, damnum faciant domino rei, nimis debito venditionem differendo.

e lib. 3. de Sacrif. Missa lib. 3. c. 1. § 3.
à num. 57.

7. Ex his ultimo dictis colligi potest, quando famulus se vili pretio addicit servitio alicuius, non posse regulariter petere amplius, adeoque nec se occulte compensare, ut ex ibidem f. à me dictis satis colligi potest.

f. ibid. nu. 59. quib. adde, qua docet Di-
cast. li. 2. de just. tr. 2. d. 9. du. 6. &c. 7.

Emptio alieno nomine.

8. Si te rogavi, ut aliquid mihi emeres, quod cum emere potuisses v.g. decem, emisti octo, non potes illa duo tibi seponere; ratio est, quia eo ipso, quod annuisti emere, acceptasti, utiliter per moralem diligentiam rem meam gerere, & quanti minoris potes, ac si famulus es, vel mercede conductus. Non igitur approbo g industria cu-jusdam famuli, qui emit rem pro se vili pretio, & deinde facta morali, ut ajebat, diligentia, & non invento amplius venditore, pro illo vili pretio, ipse famulus vendidit rem domino pro maijore currente pretio; non, inquam, approbo, quia erat obligatus, primam eam emptionem pro domino facere: hæc enim est diligentia moralis, ut non pretermittatur occasio emendi vili pretio pro domino, ex industria volendi lucrari pro se: in eo tamen casu id non reprobarem, quo fine fraude famulus putavit, eodem vili pretio facile emptum pro domino, quia tunc per illud (facile &c.) non omisit diligentiam moralis pro domino: & nunc non est sine culpa obligandus, ad distrahen-dam vili pretio rem jam factam suam,

g. vt. videtur approbare Delugo t. 2. de just. d. 26. sec. 9. n. 151.

9. Quod si hic non possis emere, nisi decem, tu vero in aliam civitatem, seu alium locum à solitis mercatibus extraordinarium te transferas, ut minoris, v. g. octo emas, potes illa due tibi attribuere, etiam si sis famulus (mo-do in

do in servitijs debitis domino, non de-
sis, nec differas emere, cum ipsius dam-
no.) Ratio est, quia non teneris, nisi or-
dinarias diligentias adhibere: hæc au-
tem est extraordinaria; & ex alia parte,
qui utitur ejusmodi industrijs, non in-
tendit domino, sed sibi negotiari.

10. Quid pro ipso mero labore e-
mendi? si quis enim non est mercede
conductus, potestne in aliquo occulte
sum laborem compensare? respondeo,
idem hic dicendum, quod modo de la-
bore vendendi est dictum num. 6.

*Venditio in loco distanti, an faveat ven-
dendi alieno nomine?*

Vna superest molesta mihi dubita-
tio, an si potes in utilitatem tuam sub-
trahere id, quod lucraris, quando in
aliam v. g. civitatem per extraordinariam
diligentiam pergendo, rem pro
domino minoris emis, ut diximus n. 9.
Ita possis tibi seponere excessum, quan-
do per parem diligentiam in aliam ci-
vitatem pergendo, rem domini majori
pretio vendis? videris certè non posse,
qua, ut dixi num. 1. res pro domino
venditur, & quocunque portetur, do-
mini est, dominoque fructificat; quar-
e videris solum posse tibi sumere expen-
sas, laborisque portandi aestimationem,
cetera vero debere domino restituere.
Ex alia parte dominus cum rem tibi
vendendam tradit, censetur solum à te
velle pretium vulgare in sua civitate
per diligentiam moralem conquisitū.
Cetera tibi remittere, nec multum eu-
rare videtur. Quare, quando hic ani-
mus domini probabiliter præsumitur,
qui regulariter videtur posse præsumi

in rebus minutioribus, non apparet ra-
tio convincens, cur tam diligens ven-
ditoreo extraordinario lucro sit defrau-
dandus.

§. X.

*An mercatoris remissio faveat ementi
alieno nomine?*

EX dictis statue, quid sentien-
dum, si famulo vel cui liber
mediatori, v. g. sartori ementi
pannum pro domino, dicat mercator,
se remittere aliquid de pretio consueto,
quod est, v. g. decem aureorum, & se
dare pro octo, idque sive propter ami-
citiam cum ipso mediatori, sive ut ip-
sum alliciat ad frequentandam suam
officinam; quid, inquam, sentiendum
est, poteritne justè mediator, sibi eos
duos aureos reservare? statue a, in-
quam, posse, quia hoc modo mercator
de suo duo illa' mediatori remittit. Ca-
ve autem, ne sic furtum pallies, quod
certè cavebis, quando duo illi aurei ve-
rè sunt de pretio justo rei, & verè mer-
cator sine fallacia, non nisi pretio hoc,
id est, atreis decem, rem illam vendere
est consuetus: secus, non de suo merca-
tor dabit, sed de alieno, & rursus cave-
bis, ut inoralem diligentiam ad emen-
dam rem ab hoc vel alio mercatore,
quanti potes, minoris, non omittas: si
enim hanc non apponas, dolum contra
dominum sine dubio committes.

a l. Molin. d. 302.

§. XI.

*De deceptionibus occurrentibus in ven-
dirione & emptione.*

Hhh 2 Cum